

سیر موضوعی در داستانهای کودکان و نوجوانان

(۱۳۶۵-۱۳۵۷)

پایان‌نامه کارشناسی ارشد
دانشگاه تهران - دانشکده علوم تربیتی،
گروه آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی
استاد راهنما: خانم ثریا قزل‌ایاغ
نگارش: زهره میرحسینی
بهمن ۱۳۶۶

۱۳۵۷، به این دلیل است که رساله‌ای در باب این موضوع تا انتهای سال ۱۳۶۵ به رشته تحریر درآمده بود و دنبال کردن دوره زمانی رساله مذکور، ارزش داشت؛ زیرا دست‌اندرکاران ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران، در باب آثار ترجمه برای این گروه، می‌توانند تحقیقات به هم پیوسته‌ای از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۶۵، در دسترس داشته باشند.

روش تحقیق و گردآوری اطلاعات

روش پژوهش این رساله، روش پیمایشی و تحلیلی^(۱) است. در این تحقیق، از منابع دست اول و منابع دست دوم استفاده شده است. منابع دست اول، داستان‌های ترجمه است که طی دوره زمانی موردنظر، برای کودکان و نوجوانان منتشر شده و منابع دست دوم، منابعی است که درباره داستان و

مسئله مورد پژوهش در این تحقیق، بررسی کیفیت، سیر موضوعی و پیام‌های فرهنگی داستان‌های ترجمه برای گروه‌های سنی کودکان و نوجوانان است.

شرط پذیرش بررسی داستان‌ها در این رساله، این بوده است که از کشورهای دیگر ترجمه شده، ساخت داستانی داشته و انتشار آنها به صورت کتاب باشد. حکایت‌های منظوم، به علت ساخت داستانی، در این بررسی منظور شده، ولی داستان‌های منتشر شده در مجلات، روزنامه‌ها و یا به صورت نوار کاست، از بررسی خارج مانده است.

دوره زمانی داستان‌های بررسی شده، از ابتدای فروردین ماه ۱۳۵۷ تا ابتدای اسفند ۱۳۶۵ را در بر گرفته است. دلیل انتخاب سال ۱۳۵۷، به عنوان نقطه آغاز این تحقیق، وقوع انقلاب عظیم اسلامی در این سال و بروز تحولات شگرف در زمینه نشر کتاب است. انتخاب فروردین و نه بهمن

1. Survey and Analytical study

داستان‌نویسی برای کودکان و نوجوانان و خصوصیات این گروه، به رشته تحریر کشیده شده است.

روش تنظیم و ارائه

این تحقیق، در ۵ فصل تنظیم شده است: فصل اول، تاریخچه آثار ترجمه برای کودکان و نوجوانان در ایران که سعی شده در دهه‌های مختلف شرح داده شود. فصل دوم، درباره داستان و داستان‌نویسی است. برای ارزیابی ترجمه‌ها باید با تعریف داستان، انواع داستان و عوامل تشکیل‌دهنده داستان آشنا بود و از ملاک‌های ارزیابی قابل قبول، برای این منظور استفاده کرد. فصل دوم، به این مسائل پرداخته است. فصل سوم، به بررسی داستان‌های ترجمه شده در سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۶۵ و ارائه نمونه‌های با ارزش و ضعیف می‌پردازد و در فصل چهارم، با ارائه جداول و نمودارهای مختلف، به بررسی یافته‌ها و تحلیل آنها، از جمله نسبت زنان و مردان، حد متوسط قیمت کتاب‌ها، سیر موضوعی داستان‌ها، حوزه جغرافیایی ناشران و آثار ترجمه، بررسی پیام‌ها و... پرداخته شده است. در فصل پنجم نیز پیشنهاداتی به منظور بهبود وضع ترجمه مطرح شده است. سپس، فهرست توصیفی داستان‌های مورد بررسی، براساس روش الفبایی عنوان کتاب، همراه با اطلاعات کتاب‌شناختی، تنظیم شده است.

ملاک‌های کلی ارزشیابی کتاب‌های داستانی

ملاک‌های موردنظر در ارزشیابی کتاب‌های داستان در این تحقیق، با استفاده از ملاک‌های ارزشیابی کودکان و نوجوانان تهیه شده توسط شورای کتاب کودک، مندرج در گزارش شورای کتاب، شماره ۴۳ و اسفند ۱۳۶۳^(۱) برگزیده شده است و به مشخصه‌هایی چون کیفیت محتوا،

کیفیت ساخت و پرداخت، کیفیت شخصیت‌پردازی، کیفیت زبان و بیان و کیفیت تصاویر و اصول هر کدام توجه شده که توضیحات کامل و مفصل آن در رساله درج گردیده است.

۵۷ تا ۶۰

اواخر دهه ۵۰ مصادف با وقوع انقلاب عظیم اسلامی است به علل گوناگون، از جمله ماهیت اسلامی انقلاب، واقعیت‌گرایی برخاسته از شرایط حاکم بر جامعه و شرایط فرهنگی و یا سیاسی جدید، ترجمه و چاپ کتاب به طرز چشمگیری افزایش می‌یابد. با این حال، رجعت فرهنگی به ارزش‌های پیشین، در دوران اولیه بعد از انقلاب، سقوط کتب ترجمه را سبب می‌گردد. البته، در عرصه ادبیات کودکان و نوجوانان نیز میزان تألیف و انتشار کتب افزایش یافته، کیفیت و محتوای کتاب‌ها کاملاً دگرگون می‌گردد. طبق آمار شورای کتاب کودک، در سال ۱۳۵۷، برای اولین بار نسبت ترجمه به تألیف، نسبتی معقول و طبیعی است «یعنی تقریباً در مقابل هر دو تألیف، یک ترجمه وجود دارد». در میان کتب داستانی ترجمه شده در سال ۵۷ داستان‌های واقعی، بالاترین رقم را داراست (۲۱ عدد). در این سال، کتاب‌هایی از چین ترجمه شده که پدیده‌ای کاملاً تازه است (مدرسه برای همه و جایگاه عقاب تیزپر).

در سال ۱۳۵۸، گروه ترجمه شورای کتاب کودک تشکیل می‌شود. هدف از تشکیل این گروه، طرح مسائل مربوط به ترجمه و برگردان زبده آثار ادبی جهان است که با نیازهای مردم سرزمین ما منطبق باشد و در رشد ادبیات کودکان تأثیر بگذارد.

طبق بررسی این شورا، تعداد کتب انتشار

۱. ملاک‌های ارزشیابی کتاب‌های کودکان و نوجوانان. گزارش شورای کتاب کودک، ۱۲ (۳ و ۴) آذر و اسفند ۶۳، ص ۳۲-۳۳.

باز می‌گردد و سعی شده سیاست قبلی پی‌گیری شود و زمینه‌های موضوعی مختلف انتخاب گردد.» در این مؤسسه، کتب ترجمه شده، قبل از چاپ، توسط هیأت بررسی کتاب‌های کودکان بررسی می‌گردد. اگر روح کتاب با فضای اجتماعی نزدیک و یا مغایرتی با آن نداشته باشد، به ویراستار سپرده می‌شود و پس از طی مراحل چاپ، منتشر می‌گردد.

دهه ۶۰

استفاده از ترجمه‌های موجود، نکته‌ای است که در سال ۶۰ به چشم می‌خورد. به عنوان نمونه، در مجموعه داستان کوسه و پرش، برداشتی است از ترجمه‌های قبلی به نام داستان‌های کودکان که در گذشته، توسط انتشارات پروگرس، چاپ شده بود. در این مورد، این نکته باید در مقدمه ذکر شود، تا امانت و صداقت کار محفوظ بماند. ترجمه از زبان درست بیگانه، به زبان شکسته و عامیانه فارسی، بدعت غلطی است که در کتاب‌های سال ۶۰ بدان برمی‌خوریم.

در سال ۶۱، به مسئله‌ای به نام بازنویسی از متون خارجی برمی‌خوریم با نام‌های مختلف ترجمه و نگارش، ترجمه و تألیف، ترجمه آزاد و غیره. در این گونه ترجمه، از ذکر منبع اصلی خودداری شده است. ساخت و پرداخت این داستان‌ها نشان‌دهنده ضعف مترجمان است. در این سال، ترجمه‌های خوبی نیز به چشم می‌خورد مثل گودال آب و قورباغه چاه‌نشین، ترجمه فریدون رحیمی و ماجراهای آلیس در شگفت‌زار، ترجمه مسعود توفان.

در سال ۶۳ تنوع موضوعی داستان‌های ترجمه شده، چشمگیر است؛ داستان‌هایی درباره مردم ژاپن و چین، آداب و رسوم سرخپوستان و اسکیموها، افسانه‌های آفریقایی و داستان‌هایی از مغولستان. برادران شیردل از سوئد، اثر استرید

یافته در سال ۵۸، دو برابر سال ۵۷ است و داستان، همچنان بخش بزرگ خواندنی‌های کودکان را تشکیل می‌دهد. در سال ۵۸ نیز داستان‌های واقعی، بسالترین رقم را داراست و داستان‌هایی از کشورهای شوروی (سابق)، چین، ترکیه، آمریکای لاتین و ویتنام ترجمه شده است.

در سال ۱۳۵۹، طبق آمار شورای کتاب کودک، نسبت ترجمه به تألیف، از $\frac{1}{5}$ به $\frac{1}{4}$ می‌رسد و کتب ترجمه‌ای، مجدداً بازار پیدا می‌کند. یکی از مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وقت، در خصوص علل واپسگرایی کتب تألیفی می‌گوید: «علل سقوط مجدد کتب کودک، این است که ناشران، مقداری وضع خود را تثبیت شده یافتند و متوجه شدند که زمینه قبل از انقلاب برای انتشار کتاب، خصوصاً کتب کودکان فراهم آمده، لذا به سوی آن متمایل شدند. نبود یک نظارت اصولی از طرف وزارت ارشاد نیز این مسئله را تشدید کرد. البته در کنار این عوامل، کم هزینه بودن کتب ترجمه نسبت کتب تألیفی و کمبود نویسندگان متخصص نیز قابل ذکر است.»

در این سال، کتاب‌هایی از نویسندگان فلسطینی ترجمه شده است (کلیدی تبرگونه، ستارگانی در آسمان فلسطین، پرندۀ مبارز و...) از تغییرات پس از انقلاب، علاوه بر تغییر فضاها و شخصیت‌ها در داستان‌های کودکان و تغییر نسبت تألیف و ترجمه، واگذار شدن اداره بعضی از سازمان‌های انتشاراتی بزرگ به دولت و ادغام برخی در سازمان‌های دیگر است. مؤسسه فرانکلین، منحل شد و در سازمان انتشارات انقلاب اسلامی ادغام گردید. مؤسسه امیرکبیر، مصادره شد و پس از یک وقفه، مدیریت جدید آن کار انتشارات کتاب‌های کودکان را از سر گرفت و کتاب‌های شگوفه، جان‌نشین کتاب‌های طلایی شد. طبق اظهارات همان مقام مسئول «سیاست تألیف و ترجمه کتاب‌های کودکان، به سیاست کل سازمان

لیندگرن و به سوی آسمان وحشی، اثر نویسنده استرالیایی، ایوان ساتهال که آثاری ارزنده محسوب می‌شود، به فارسی برگردانده شده است. ترجمه‌های مجدد نیز در این سال به چشم می‌خورد. در سال ۶۴ با تجدید چاپ کتاب‌های کودکان و نوجوانان پیش از انقلاب مواجه‌ایم. مشکلات کمبود کاغذ، فیلم و زینک، در انتشار آثار جدید برای کودکان و نوجوان، تأثیر گذاشته و آن را محدود کرده است. خوشبختانه، داستان‌های مشهوری که برندگان جایزه جهانی اندرسن هستند، در این سال منتشر می‌شوند؛ مثل ماجراهای فسقلی، اثر اریش کسترن، کیک آسمانی، اثر جانی روداری، سلطان عجیب زیرزمین، اثر کریستین نوستلینگر. همچنین، دو اثر مشهور جهانی دیگر درباره بمب‌اتمی هیروشیما، به نام‌های پیکا، اثر ماروکی توشی و روز بمباران، اثر کارل بروکز نیز در این سال، به فارسی برگردانده شده است.

در سال ۶۵ کتب ترجمه‌ای رشد می‌کند. به خصوص، تجدید چاپ ترجمه‌های قدیمی و ترجمه‌های تکراری رمان‌های قدیمی، جالب توجه است؛ کتاب‌هایی مثل سپید دندان، ماجراهای گالیور، شاهزاده و گدا، دور دنیا در هشتاد روز و روبینسن کروزته.

به طور کلی، پس از انقلاب اسلامی، ترجمه از کشورهای آسیا، و آمریکای لاتین و آفریقا به ویژه خاورمیانه رشد می‌کند، ولی با گذشت سال‌ها، این رشد متوقف شده و این گرایش تغییر جهت داده است.

جمع‌بندی و ارائه نمونه‌ها

بررسی داستان‌های ترجمه شده برای کودکان و نوجوانان، در سال‌های ۱۳۶۵-۱۳۵۷، نشان می‌دهد که کیفیت نامطلوب بسیاری از ترجمه‌ها، معلول عوامل زیر است:

۱. عدم تسلط مترجمان به زبان فارسی. این

نکته از اشکالات دستوری، غلط‌های املائی و ترجمه لغت به لغت مشهود است. برای مثال، داستان «پرنده»، از مجموعه داستان «پدربزرگ و نوه»، ترجمه ابراهیم ملک محمودی، «سرزمین طلا» ترجمه باباصالح و...

ترجمه تحت‌اللفظی و کلمه به کلمه این کتاب‌ها باعث شده تا داستان سبک روان و جذابیت خود را از دست بدهد و خواننده را با یک سری جملات خشک و بی‌جان مواجه سازد. از سوی دیگر، این داستان‌ها مناسب گروه سنی «د» نیست.

۲. استفاده نکردن از خدمات ویرایشگران ورزیده نیز مشهود است. در داستان «پرش با چتر»، از مجموعه «پدربزرگ و نوه»، در سراسر داستان و تصاویر، از چتر خبری نیست!

۳. استفاده از زبان شکسته و شعرگونه بیان کردن داستان‌ها، در پایین آوردن کیفیت مؤثر است. اصولاً استفاده از زبان شکسته، به جز در موارد خاص (محاوره اشخاص)، مجاز نیست، ولی متأسفانه گروهی از مترجمان، به سبب سهولت کار، از آن استفاده کرده‌اند.

۴. نادرستی در ضبط اسامی به فارسی؛ به طوری که درست خواندن بعضی از اسامی، تقریباً مقدور نیست. این اشکال، بیشتر متوجه داستان‌های چینی و روسی است. مترجمان این گونه داستان‌ها، بهتر بود این اسامی را با سیلاب‌های جدا یا اعراب می‌نوشتند.

تعویض نام‌های اصلی داستان، با نام‌های ایرانی نیز از مواردی است که به چشم می‌خورد. مثلاً در داستان «احمد و خرگوش‌ها»، نام‌های تصاویر، با اسم ایرانی مشهود است.

۵. دست بردن در ساخت و پرداخت متن اصلی نیز از شاهکارهای مترجمان زبردست! طی سال‌های مورد بررسی است.

گاه به طور کلی، ساخت و پرداخت داستانی، توسط مترجم به هم ریخته است؛ طوری که

اشتراک در کارها، جمع‌گرایی و توجه به توده مردم که ناشی از ایدئولوژی خاص اینشان است، به چشم می‌خورد.

۸. دوباره‌کاری و هرج و مرج در کار ترجمه، در سال‌های مورد بررسی نیز مسئله عدم کنترل در کار ترجمه را مطرح می‌سازد. از جمله داستان «رویا حلیه‌گر و مرغ سرخ کوچولو» ترجمه سمیره اربابون و...

۹. بازسازی تصاویر نیز از موارد سؤال‌برانگیز است. کتابی که از سرزمین دیگر می‌آید، باید رنگ و بوی آن جا را داشته باشد و اگر تصاویر را عوض می‌کنیم، لازم نیست تصویری ایرانی، به جای آن بکشیم.

در ارائه رساله، فهرستی از کتاب‌های بدون ایراد در ترجمه و کتاب‌هایی که در مجموع ضعیف محسوب می‌شود فهرستی از کتاب‌هایی که از نظر هنری، ظاهری خوب یا ضعیف دارد، آورده شده است.

آن چه از بررسی‌های انجام شده، به دست می‌آید، این است که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، با عرضه ۳۰ اثر مناسب، از بهترین ناشران است و به ترتیب، شکوفه (۹ اثر)، سهروردی (۵ اثر)، واژه (۴ اثر) و سیمیندخت (۴ اثر) در مرتبه بعدی قرار دارند.

بهترین ترجمه‌ها نیز متعلق به فریدون رحیمی ۴ اثر، محمد پیفون ۵ اثر، محمد قاضی ۳ اثر و فرشته طائرپور ۳ اثر است. ثریا قزل‌ایاغ، بهروز غریب‌پور، وحید نیخواه آزاد، فاطمه زهروی، خسرو شهریاری، ایرج جهانشاهی و محمدصالح رامسری نیز هر یک با عرضه ۲ اثر، در ردیف بهترین مترجمان قرار دارند.

۱. به نظر می‌آید این داستان، در آثار برادران گرم ضبط شده است.

خواننده دقیق، به راحتی می‌تواند این تناقض و آشفتگی را دریابد. در داستان «باباکفاش و شیطونک‌ها» تصاویر، داستان دیگری را نقل می‌کنند^(۱)، ولی متن، نغمه‌ای دیگر ساز می‌کند و از فواید شغل کفاشی دم می‌زند!

«نویسنده و مترجم»، «ترجمه آزاد»، «ترجمه و نگارش» و «به روایت» نیز مجوزهایی است برای صدور «هر چه می‌خواهد دل تنگت بگو»! در واقع، این گروه از مترجمان، با برداشت فکر و تصاویر کتاب‌های دیگران و گذاشتن متونی ضعیف و انحرافی به جای متن اصلی، کار خویش را راحت کرده‌اند. اکثر این موارد، بدون ذکر منبع و آوردن نام نویسنده و نقاش اصلی است.

۶. اکثر کتاب‌ها فاقد اطلاعاتی از نویسندگان آنهاست. البته، استثنائاتی نیز وجود دارد: از جمله در «شش داستان» که تمامی داستان‌ها، همراه با شرح حال مختصری راجع به نویسندگان آن است. برخی از کتب نیز فاقد نام مترجم است؛ از جمله «یکی بود یکی نبود». گاه نیز ناشر، به عنوان مترجم معرفی شده است؛ مانند نشر نوبرگ، در داستان «چه کسی می‌ترسد از تاریکی شب؟»

۷. مسئله انتخاب غلط مترجمان و نامانوس بودن داستان‌ها نیز یکی دیگر از مسائل مطروحه است. محیط و زمینه برخی داستان‌ها به طور کلی، برای خواننده ایرانی بیگانه است. در انتخاب این نوع داستان‌ها شاید شهرت نویسندگان و یا پرفروش بودن آنها در خارج از ایران، مورد نظر بوده است.

در برخی از آثار نیز مسئله القا کردن به چشم می‌خورد. تقریباً در تمامی داستان‌های ترجمه شده از چین، داستان‌ها در ستایش آرمان عقیدتی ایشان و شخصیت‌هایی با ایدئولوژی‌های خاص است. در داستان‌های ترجمه شده از شوروی (سابق) نیز

نتایج بررسی در آیینه جداول

جدول شماره ۱- بررسی نسبت زنان و مردان مترجم (۶۵-۵۷)

جنسیت	مترجم	تعداد	درصد
زن		۴۴	۱۶/۵
مرد		۱۸۲	۶۸/۱
نامشخص		۴۱	۱۵/۴
جمع		۲۶۷	۱۰۰

۷۴

جدول شماره ۲- فراوانی ترجمه بر حسب آثار مترجمان

ترجمه	تعداد	مترجم	تعداد	درصد
۱-۵			۲۴۹	۹۳/۳
۵-۱۰			۱۵	۵/۶
۱۰-۱۵			۳	۱/۱
جمع			۲۶۷	۱۰۰

جدول فراوانی ترجمه در ۹ سال (۶۵-۵۷)

سال	عنوان
۵۷	۳۱
۵۸	۳۸
۵۹	۴۴
۶۰	۵۵
۶۱	۴۹
۶۲	۵۳
۶۳	۷۲
۶۴	۴۵
۶۵	۲۹
بی تا	۳۷

جدول شماره ۳- بررسی حوزه جغرافیایی ناشران

درصد	تعداد	ناشر شهرستان
۰/۶۵	۳	اصفهان
۰/۲۲	۱	دماوند
۰/۸۷	۴	رشت
۱/۳۰	۶	تبریز
۹۱/۷۴	۴۲۲	تهران
۳/۴۸	۱۶	قم
۰/۸۷	۴	مشهد
۰/۸۷	۴	بی‌جا
۱۰۰	۴۶۰	جمع

جدول شماره ۴- فراوانی آثار ترجمه برحسب ناشران

درصد	ناشر	تعداد اثر
۸۵/۸۱	۱۳۳	۱-۵
۷/۱	۱۱	۵-۱۰
۴/۵۲	۷	۱۰-۱۵
۱/۲۹	۲	۱۵-۲۰
—	—	۲۰-۲۵
۰/۶۴	۱	۲۵-۳۰
۰/۶۴	۱	و بیشتر
۱۰۰	۱۵۵	جمع

این جدول، نمایانگر میانگین قیمت داستان‌های ترجمه در سال‌های ۵۷ تا ۶۵ است.

سال	ریال	قیمت متوسط
۵۷	۹۰	
۵۸	۵۲	
۵۹	۴۹	
۶۰	۵۶	
۶۱	۱۱۶	
۶۲	۱۰۶	
۶۳	۱۴۱	
۶۴	۱۴۳	
۶۵	۲۶۵	
بی‌تا	۷۳	
جمع	۱۰۶/۲	

جدول شماره ۵- فراوانی ترجمه برحسب گروه‌های سنی

گروه سنی	تعداد	درصد
پیش از دبستان (الف)	۸۳	۱۸/۲۸
سال‌های اول دبستان (ب)	۱۸۴	۴۰/۵۳
سال‌های آخر دبستان (ج)	۷۵	۱۶/۵۲
نوجوانان (د)	۹۳	۲۰/۴۸
نامشخص	۱۹	۴/۱۹
جمع	۴۵۴	۱۰۰

جدول شماره ۶- بررسی سیر موضوعی آثار ترجمه (۵۷-۶۵)

انواع	تعداد	درصد
افسانه	۲۷۴	جدید ۱۸۱
		عامیانه ۱۹۳
داستان واقعی	۱۶۱	۳۵/۴۶
نامشخص	۱۹	۴/۱۹
جمع	۴۵۴	۱۰۰

جدول شماره ۷- بررسی موضوعی انواع افسانه عامیانه

انواع	تعداد	درصد
توأم یا تکرار	۳۸	۴۰/۸۶
حیوانات سخنگو	۳۳	۳۵/۴۸
شگفت‌انگیز و جادویی	۱۴	۱۵/۰۶
حماسی و پهلوانی	۱	۱/۰۸
فلسفی و دینی	۱	۱/۰۸
عاشقانه	۳	۳/۲۲
طنزآمیز و فکاهی	۳	۳/۲۲
جمع	۹۳	۱۰۰

جدول شماره ۸- بررسی موضوعی انواع افسانه جدید

انواع	تعداد	درصد
حیوانی	۱۲۴	۶۸/۵۱
علمی - تخیلی	۲۳	۱۲/۷۱
فلسفی	—	—
عاشقانه	۶	۳/۳۱
طنزآمیز	۲۸	۱۵/۴۷
جمع	۱۸۱	۱۰۰

جدول شماره ۹- بررسی موضوعی انواع داستان واقعی

انواع	تعداد	درصد
ماجراجویی - تلاش‌ها و مبارزات	۵۹	۳۶/۶۵
مشکلات کودکان و زندگی روزمره	۷۱	۴۴/۱
حیوانی	۵	۳/۱۱
تاریخی	۱۰	۶/۲۱
عاشقانه	۵	۳/۱۱
طنزآمیز	۱۱	۶/۸۳
جمع	۱۶۱	۱۰۰

جدول شماره ۱۰- بررسی موضوعی داستان‌ها (۱۳۶۵-۱۳۵۷)

انواع		داستان واقعی		داستانه عامیانه		داستانه جدید	
سال	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
۵۷	۲۱	۱۳/۰۴	۳	۱/۶۶	۶	۶/۴۵	۶
۵۸	۲۱	۱۳/۰۴	۸	۴/۴۲	۵	۵/۳۸	۵
۵۹	۱۹	۱۱/۸	۱۳	۷/۱۸	۱۱	۱۱/۸۳	۱۱
۶۰	۲۸	۱۷/۳۹	۱۶	۸/۸۴	۱۰	۱۰/۷۵	۱۰
۶۱	۱۲	۷/۴۵	۱۹	۱۰/۵	۱۵	۱۶/۱۳	۱۵
۶۲	۸	۴/۹۷	۳۶	۱۹/۸۹	۸	۸/۶	۸
۶۳	۲۳	۱۴/۳	۲۸	۱۵/۴۷	۱۷	۱۸/۲۸	۱۷
۶۴	۱۲	۷/۴۵	۲۶	۱۴/۳۶	۶	۶/۴۵	۶
۶۵	۸	۴/۹۷	۱۴	۷/۷۴	۷	۷/۵۳	۷
بی‌تا	۹	۵/۵۹	۱۸	۹/۹۴	۸	۸/۶	۸
جمع	۱۶۱	۱۰۰	۱۸۱	۱۰۰	۹۳	۱۰۰	۹۳

جدول شماره ۱۱- بررسی حوزه جغرافیایی آثار ترجمه شده برحسب موطن نویسنده.

قاره	حوزه	تعداد	درصد
آسیا		۹۳	۲۰/۴۸
آفریقا		۱	۰/۲۲
آمریکای جنوبی و لاتین		۷	۱/۵۴
آمریکای شمالی		۵۹	۱۳
اروپای شرقی		۵۵	۱۲/۱۱
اروپای غربی و شمالی		۱۰۱	۲۲/۲۵
اقیانوسیه		۱	۰/۲۲
نامشخص		۱۳۷	۳۰/۱۸
جمع		۴۵۴	۱۰۰

جدول شماره ۱۲- ارزشیابی آثار ترجمه شده برحسب ملاک‌های ارزیابی شورای کتاب کودک

جامعه مورد مطالعه		عالی		خوب		متوسط		ضعیف		جمع
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	درصد
۵۱	۱۱/۷۲	۲۷۶	۶۳/۴۵	۷۲	۱۶/۵۵	۳۶	۸/۲۸	۴۳۵	۱۰۰	پیام
۵۱	۱۱/۷۲	۲۳۵	۵۴/۰۲	۱۱۳	۲۵/۹۸	۳۶	۸/۲۸	۴۳۵	۱۰۰	ساخت و پرداخت
۳۲	۷/۳۶	۱۹۲	۴۴/۱۴	۱۴۷	۳۳/۷۹	۶۴	۱۴/۷۱	۴۳۵	۱۰۰	زبان و بیان
۵۰	۱۲/۸۵	۱۴۴	۳۷/۰۲	۱۴۸	۳۸/۰۵	۴۷	۱۲/۰۸	۳۸۹	۱۰۰	تصویر

جدول شماره ۱۲- بررسی پیام‌های آثار ترجمه شده به ترتیب الفبایی (۱۳۶۵-۱۳۵۷)

پیام	۵۷ تعداد درصد	۵۸ تعداد درصد	۵۹ تعداد درصد	۶۰ تعداد درصد	۶۱ تعداد درصد	۶۲ تعداد درصد	۶۳ تعداد درصد	۶۴ تعداد درصد	۶۵ تعداد درصد	تعداد درصد	تعداد درصد	جمع
آزار رساندن به هیولیات - مزمت	—	۱/۳ ۱	۱/۶ ۱	۷/۳۷ ۷	—	۷/۳۷ ۷	—	۷/۵۲ ۷	—	۷/۳۷ ۷	—	۱۰
آموزشی (تقلات، احترامیه) بزرگراه، واکنش‌ها، رفتار صحیح با کویک)	—	۷/۵ ۲	۱/۶ ۱	۷ ۷	۱/۳۷ ۱	۱/۳۳ ۱	۱/۹۱ ۲	۸/۷۸ ۵	۷/۳۳ ۱	۱/۳۳ ۱	۷/۳۳ ۱	۲۰
اتحاد و همبستگی - لزوم	۳ ۲/۷۵	۱۰ ۱۲/۷	۲ ۶/۳	۲ ۲/۶۵	۱ ۱/۳۷	۱ ۱/۳۳	۱ ۰/۹۵	۱ ۱/۷۵	۱ ۷/۳۳	۷/۳۳ ۱	۷/۳۳ ۱	۷۸
اختلالات عصبانی	۲ ۵	۲ ۷/۵	—	—	۱ ۱/۳۷	۱ ۱/۳۳	۱ ۰/۹۵	۲ ۷/۵۲	—	—	—	۹
استعداد فرمکنی - نفی	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۲
اعتدالی‌نفس	۱ ۱/۵	۱ ۱/۳	—	۱ ۱/۱۶	—	—	۱ ۰/۹۵	—	—	—	—	۲
ایمان در مبارزه لازم است	۲ ۲/۵	۲ ۲/۵	۱ ۱/۶	—	—	—	—	—	—	—	—	۵
بر کویک‌ها، مبارزه لازم است	۲ ۷/۵	۲ ۷/۵	—	—	۱ ۱/۳۷	—	—	۱ ۱/۷۵	۱ ۷/۳۳	—	—	۸
دیگران ضروری است	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۱۲
به راه‌های بزرگراه باید	—	—	۱ ۱/۶	۳ ۳/۳۹	۲ ۲/۳۱	۲ ۵/۷۰	۱ ۰/۹۵	—	—	—	—	۶
کوشش ناه	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۶
پایبندی و مقاومت در برابر حوادث	—	۱ ۱/۳	۲ ۲/۲	—	—	—	۲ ۱/۹۱	۱ ۱/۷۵	—	—	—	۷
تبعیض نژادی - نفی	—	۱ ۱/۳	۱ ۱/۶	—	—	—	۲ ۱/۹۱	۲ ۷/۵۲	۱ ۷/۳۳	—	—	۲۵
تعبیر و تفکر قبل از انجام هر کار لازم است	۵ ۶/۵	۲ ۵/۰۶	۵ ۷/۹	۳ ۷/۳۹	۲ ۲/۳۱	۵ ۷/۱۳	۷ ۶/۶۶	۲ ۵/۲۶	۲ ۹/۶۷	۷ ۱۰/۰	۷ ۹/۶۷	۲۵
تفاهم راه‌های جنگ - صلح است	—	۱ ۱/۳	—	۱ ۱/۱۶	—	۱ ۱/۳۳	—	۱ ۱/۷۵	—	—	—	۶
ثروت و شهرت خوشبختی شما آورده	—	—	—	۱ ۱/۱۶	—	—	—	—	—	—	—	۳
خرس و طبع مذموم است	۶ ۷/۵	۱ ۱/۳	۲ ۲/۲	۲ ۲/۲	۱ ۱/۳۷	۲ ۲/۲۹	۱ ۰/۹۵	۲ ۷/۵۲	۲ ۶/۳۳	۲ ۶/۳۳	۲ ۶/۳۳	۲۸
خانه محل امنیت و آسایش است	—	—	۲ ۲/۲	۲ ۲/۲	۱ ۱/۳۷	—	۲ ۱/۹۱	—	—	—	—	۱۱
خوابگاه جوانان است	۱ ۱/۵	۵ ۶/۳	۲ ۲/۲	۳ ۳/۳۹	۲ ۲/۳۱	۲ ۷/۳۹	۳ ۲/۸۶	—	۳ ۹/۶۷	—	—	۲۲

جدول شماره ۱۲- بررسی پیام‌های آثار ترجمه شده به ترتیب الفبایی (۱۳۶۵-۱۳۵۷) (ادامه)

جمع	۶۵		۶۴		۶۳		۶۲		۶۱		۶۰		۵۹		۵۸		۵۷		پیام		
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد			
۱۷	۱/۳۳	۱	۱/۷۵	۱	—	—	۲/۸۶	۲	—	—	۷	۶	—	—	—	—	۱/۲۵	۱	خیانت - نگلی		
۱۵	۲/۸۸	۳	—	۲/۸۱	۲	—	—	۲/۹۲	۲	۲/۳۲	۲	۲/۳۲	۲	۱/۳	۱	۱/۲۵	۱	۱/۲۵	۱	دروغ - خدمت	
۵	—	—	۱/۷۵	۱	—	—	۱/۳۳	۱	—	—	۱/۱۶	۱	۱/۶	۱	—	—	۱/۲۵	۱	۱/۲۵	۱	نزدی - خدمت
۹	۱/۳۳	۱	۱/۷۵	۱	۱/۹۱	۲	۲/۲۹	۲	۲/۹۲	۲	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	مصاحبه‌ای نیست بسیار است
۵۶	۲/۸۸	۳	۱/۲	۷	۷/۶۱	۸	۲/۲۹	۳	۱۰-۳۱	۷	۲/۵	۲	۱۲/۶	۸	۱۱/۳	۹	۸/۷۵	۷	۸/۷۵	۷	دوستی - سفارش و تشویق
۵	—	—	۱/۷۵	۱	۱/۹۱	۲	—	—	—	—	۱/۱۶	۱	—	—	۱/۳	۱	—	—	—	—	دیکتاتور - نگلی
۲	—	—	—	—	—	—	—	—	۱/۳۷	۱	—	—	—	—	۲/۵	۲	۱/۲۵	۱	۱/۲۵	۱	زندگی را با تلخی و غم شادی‌ها پیش باید پوست بکشد
۲۱	۲/۸۸	۳	۲/۵۲	۲	۲/۸۶	۵	۷/۸۶	۷	۷/۹۲	۷	۱/۱۶	۱	۲/۲	۲	۱/۳	۱	۲/۷۵	۲	۲/۷۵	۲	شجاعت - قویت
۱۳	۱/۳۳	۱	۵/۲۶	۳	۱/۹۵	۱	۱/۳۳	۱	—	—	۱/۱۶	۱	۲/۲	۲	۲/۵	۲	۲/۵	۲	۲/۵	۲	مصاحبه‌ای - نگلی - جنگ
۶	۲/۸۶	۲	۱/۷۵	۱	۱/۹۵	۱	۱/۳۳	۱	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	عاطفه مامری
۱۱	۵/۷۱	۲	—	—	—	—	—	—	—	—	۷/۸۲	۲	۱/۶	۱	—	—	۲/۷۵	۲	۲/۷۵	۲	عشق به سرزمین
۱۱	۵/۷۱	۲	۱/۷۵	۱	۲/۸۱	۲	۲/۸۶	۲	۱/۳۷	۱	۱/۱۶	۱	۲/۲	۲	۱/۳	۱	۱/۲۵	۱	۱/۲۵	۱	غرور - خدمت
۸	۱/۳۳	۱	۱/۷۵	۱	—	—	—	—	۲/۳۱	۳	—	—	—	—	۲/۵۶	۲	—	—	—	—	فصلت ظاهری - نگلی
۱۵	۱/۳۳	۱	۱/۷۵	۱	۱/۹۱	۲	۱/۳۳	۱	۲/۳۱	۳	۲/۵	۲	—	—	۱/۳	۱	۲/۵	۲	۲/۵	۲	کسب تجربه مفید است
۵	۱/۳۳	۱	—	—	۰/۹۵	۱	۲/۸۶	۲	۱/۳۷	۱	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	کسب علم - دوری از جهل
۱۶	۲/۸۶	۲	۱/۷۵	۱	۰/۹۵	۱	۱/۳۳	۱	۲/۳۱	۳	۲/۳۲	۲	—	—	۵/۰۶	۲	۲/۵	۲	۲/۵	۲	کودکان را دست کم نگیرد
۷	—	—	۲/۳۳	۱	۱/۷۵	۱	—	—	۲/۸۲	۲	—	—	۱/۶	۱	۱/۳	۱	—	—	—	—	کودکان - ظرافت روح
۷	—	—	۱/۷۵	۱	۱/۹۱	۲	—	—	—	—	۱/۱۶	۱	۱/۶	۱	۱/۳	۱	۱/۵	۱	۱/۵	۱	مبارزه با ظرافت ناشی از کسب دانش تکنولوژی
۱۶	—	—	—	—	۱/۹۱	۲	—	—	۲/۳۱	۳	۲/۳۲	۲	۲/۲	۲	۲/۵۶	۲	۲/۷۵	۲	۲/۷۵	۲	مبارزه با ظرافت، ترس و شجاعت‌های غلط
۲۳	۷/۱۳	۵	۱/۷۵	۱	۲/۸۶	۵	۲/۲۹	۳	۲/۳۱	۳	۲/۵	۲	۲/۲	۲	۶/۳	۵	۶/۲۵	۵	۶/۲۵	۵	مبارزه در راه آزادی

جدول شماره ۱۳- بررسی پیام‌های آثار ترجمه شده به ترتیب الفبایی (۱۳۶۵-۱۳۵۷) (ادامه)

پیام	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	بی‌تا	جمع	
مبارزه با زورگویان و سنگران	۸/۵	۷	۱	۱/۶	۱	۱/۸	۲	۵/۸	۳	۲/۸	۲	۲۱
مشورت لازم است	—	۱	۱/۳	۱	۱/۳	۱	۱/۳	۳	—	—	۷	
نکی صفات ناپسند انسانی (تنبلی حسادت، خودخواهی، پرکاری)	۷/۵	۶	—	۳/۷	۱	۱/۸	۱	۱/۳	۲	۲/۸	۳۲	
نوع دوستی - کمک به دیگران	۱/۵	۱	۵	۲/۷	۲	۲/۳	۵	۷/۳	۱	۲/۳	۲۸	
نکی در بدی پیروز است	۱/۵	۱	۲/۵	۱	—	—	—	—	—	—	۵	
وفای به عهد	۲/۵	۲	—	۲/۳	۲	—	—	—	—	۳/۳	۹	
مهریز به جای خویش نیکوست	—	—	—	۱/۶	۱	۱/۳	۱	۱/۳	۱	۱/۳	۷	
هر که تقاض خویش بیند بر آب	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۵	
مسکری و صلابت - مسکری	—	۲	۲/۵	۶	۹/۳	۲	۲/۳	۵	۲/۳	۲/۳	۳۲	
هر که راز بهر کاری سلطنت کند	—	—	—	۱/۳	۱	—	—	—	—	—	۱۰	
یاس - نکی	۳/۵	۳	—	—	—	—	—	—	—	—	۹	
نامعلوم	۲/۵	۱	۱/۳	۱	۵/۸	۳	—	—	—	—	۱۶	
جمع	۱۰۰	۷۹	۱۰۰	۳۳	۱۰۰	۷۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۷	۱۰۰	۷۳۰	

جدول شماره ۱۴- خواندنی‌های کودکان و نوجوانان، براساس نوع و مواد در سال ۱۳۶۵-۱۳۴۶

ترجمه (درصد)	تألیف (درصد)	غیرداستان (درصد)	داستان (درصد)	کل کتاب‌ها	نوع مواد
					سال
۸۵	۱۵	۱۹	۸۱	۱۲۸	۱۳۴۶
۸۸	۱۲	۱۶	۸۴	۱۲۴	۱۳۴۷
۷۹	۲۱	۱۰	۹۰	۱۷۷	۱۳۴۸
۷۸	۲۲	۱۴	۸۶	۱۵۴	۱۳۴۹
۸۵	۱۵	۳۲	۶۸	۱۷۵	۱۳۵۰
۷۴	۲۶	۴۰	۶۰	۱۵۶	۱۳۵۱
۸۳	۱۷	۴۳	۵۷	۲۱۱	۱۳۵۲
۶۵	۳۵	۲۷	۷۳	۱۴۲	۱۳۵۳
۷۳	۲۷	۳۱	۶۹	۱۷۵	۱۳۵۴
۵۵	۴۵	۲۹	۷۱	۱۰۵	۱۳۵۵
۴۶	۵۴	۳۲	۶۸	۱۴۲	۱۳۵۶
۲۲	۷۸	۲۴	۷۶	۲۱۸	۱۳۵۷
۱۶	۸۴	۱۹	۸۱	۳۸۲	۱۳۵۸
۳۴	۶۶	۳۴	۶۶	۴۳۳	۱۳۵۹
۴۸	۵۲	۴۰	۶۰	۳۵۷	۱۳۶۰
۵۰	۴۹	۳۲	۶۸	۲۰۶	۱۳۶۱
۳۶	۴۳	۳۳	۶۳	۱۸۲	۱۳۶۲
۴۴	۴۰	۴۵	۵۱	۲۲۹	۱۳۶۳
۵۲	۳۹	۵۸	۴۲	۱۵۹	۱۳۶۴
۵۵	۳۷	۵۷	۴۳	۱۹۲	۱۳۶۵

* عباس حزی. شورا در زمینه با بررسی خواندنی‌های کودکان و نوجوانان. گزارش شورای کتاب کودک به مناسبت ۲۰ سال تلاش. ۲۰ (۳ و ۴) ۱۳۶۱ و گزارش‌های شورای کتاب کودک.